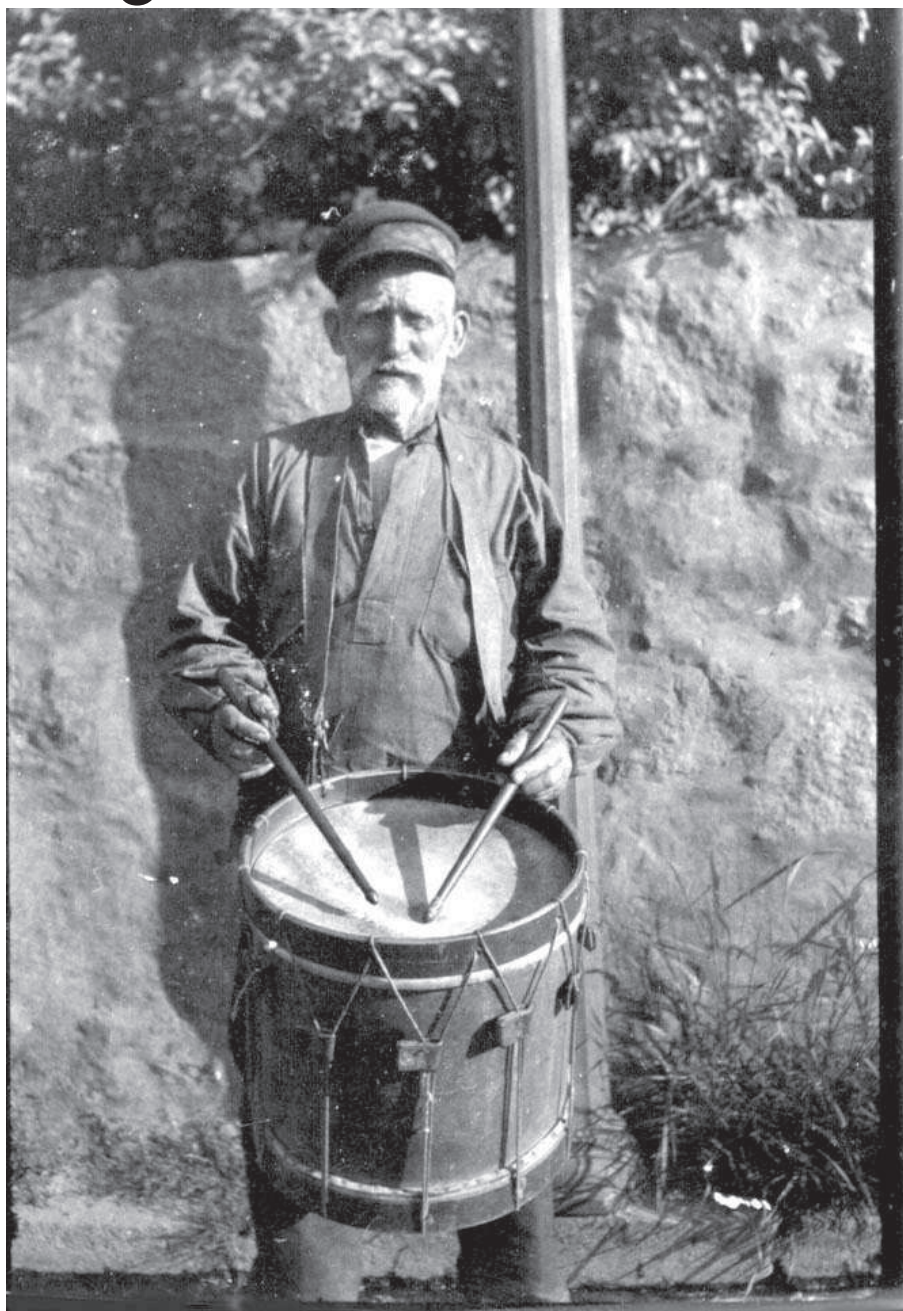
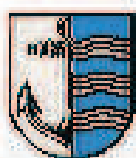

”Bytrommen”

*Januar 2008.
Medlemsblad for*

**Allinge – Sandvig
Byforening**

Allinge-Sandvig Byforenings Bestyrelse.

Formand: Anders Koefoed Larsen, Kampeløkken 9, 3770 Allinge, tlf. 56 48 06 17, e-mail: akl@vip.cybercity.dk

Næstformand: Richardt Bendtsen, Pilegade 22, 3770 Allinge, tlf. 56 48 11 43, e-mail: richardtendtsen@tdcadsl.dk

Kasserer: Kell Andersen, Grummeløkkegade 2, 3770 Allinge, tlf. 56 48 25 55, e-mail: cykelkell@pc.dk

Sekretær: Thomas Hjorth Lodahl, Havnegade 5, 3770 Allinge, tlf. 56 48 15 14, e-mail: hjorthlodahl@gmail.com

Menigt medlem: Jørgen Hornskov Eriksen, Pilebroen 21, 3770 Allinge, tlf. 56 48 15 53, e-mail: jherik@get2net.dk

Suppleant: Jørn Sloth, Havnegade 27, 3770 Allinge, tlf. 55 54 71 61, ingen mail.

Bevaringsfonden: Se næstformanden.

Kontingentet på 150 kr. kan indbetales hos bestyrelsesmedlemmerne eller bankkonto registrerings nr. 0649 kontonummer 6494-408-440 (Nordea). Husk at opgive dit medlemsnummer, som står ved dit navn på bagsiden af dette eksemplar af Bytrommen. Kontingentet kan også betales ved vores møder eller på kontoret.

Tegningen på bagsiden er udført af Willy Frederiksen.

Byforeningens hjemmeside: www.allinge-sandvig-byforening.dk

**Kontortider for Allinge Sandvig Byforening på Kærnehuset, 1. sal,
Kirkepladsen 2, Allinge**

I perioden **1. januar – 1. maj:**

1. onsdag i måneden kl. 19-21.

2. og 4. tirsdag i måneden kl. 19-21.

Der er dog lukket på evt. helligdage. Næste nummer af Bytrommen udkommer til september!

Program for perioden jan. 2008 – aug. 2008.

Onsdag den 30. januar kl. 19.00: Finn Ole Nielsen (fra museet) fortæller om Nordbornholm

Lørdag den 23. februar kl. 14.00: Jens Riis, arkitekt. Foredrag om gader i Allinge-Sandvig.

Tirsdag den 4. marts kl. 19.00: Stenbrud. Samtaleaften om stenbrydning, hvor bl.a. Verner Olsen og Kurt Komstedt m.fl. vil deltage.

Tirsdag den 15. april kl. 19.00: Fiskeri. Samtaleaften om fiskeri.

Vi forventer endvidere at have åbent på lokalarkivet:

Tirsdag den 24. juni, 8. juli, 22. juli og 5. august alle dage kl. 19-21.

Forhåbentlig til glæde for tidligere beboere i Allinge-Sandvig, turister og for Jer!

Nye medlemmer.

Det er glædeligt at kunne byde følgende nye medlemmer **velkommen!**

John Lefland, Arne Kofoed, Kirsten Rue, Karen og Jørgen Kvist, Jette Kjøller, John Elø, Tommy Kofoed, Johann Aakjær Karlsen, John Mester, Flemming Nielsen, Rino Rasmussen, Niels Jørgen Nyboe, Stine Hammer, Rosemarie Marker Hammer, Elisabeth Maegaard, Bjørn Andersen, Bernt Karlsen, Uffe Houmann, Verner Steinlein, Inger Birthe Kofoed, Grethe Antonsen, Ole Vang, Jette Abraham, Knud Aage Månsson, Bent Hansen og Allan Kofoed Stender.

Vi takker for interessen, og håber på at vi alle kan arbejde for at øge medlemstallet for derigennem at holde gang i bl.a. Det voksende lokalhistoriske arkiv!

200 år siden.

Kaperbyen Allinge.

Allinge har en spændende historie, som fortjener at komme mere frem i lyset. Kaperne er en alt for overset vinkel på Danmarks historie, og samtidigt har kaperkrigen været med til at skabe det Allinge, som vi kender i dag. Vi starter med at skruetiden 200 år tilbage.

Tiden er 1807. Englænderne har uden foregående krigserklæring overfaldet København og bemægtiget sig den danske flåde. Raseriet er overvældende, men samtidigt ligger Danmark helt åbent overfor angreb fra søsiden. Kongens modtræk var at tillade kaperiet (dvs. at erobre skibe og tage deres last). 600 kapertilladelser blev givet, hvoraf 80 tilfaldt Bornholmske kapere. Heraf kom flere fra Allinge.

Johan N Holm - En af de første kapere i Allinge

Han boede i Østergade nr. 9. Han blev født omkring 1785. Hans far døde, hvorefter hans mor med 4 børn giftede sig samme år. Johan Nielsen Holms nye far hed Christian Pihl, og de var blandt de første kapere i Allinge.

Allerede inden kongens tilladelse til kaperi var nået over til Bornholm, havde den Bornholmske Amtmand givet en række tilladelser til kaperi. Johan Nielsen Holm og hans far Christian Pihl fik således allerede deres kaperbrev den 3/11 1807, og de var dermed blandt de første Bornholmske kapere.

En beretning om den første bornholmske kapring fra Allinge findes i Rigsarkivet. Det er en rapport, som er skrevet af kaperformændene og afsendt til Bornholms amtmand, Frederik Thaarup.

Den lyder således:

”Hermed må vi til behagelig efterretning melde, at i dag eftermiddag kl. omtrent 5 a 6 gik vi undertegnede med flere ombord, først til en engelsk koffardibrig, som var armeret med tre?? kanoner, og lå til ankers for Allinge.....

Ligeledes har vi erobret et brigskib ”Eward” armeret med tre kanoner, ført af kaptajn Johan Fel, hjemmehørende og distineret til Hull England, ladet med planker og fyrrebjælker, fører 10 mand stærk og har to mand som passagerer fra et andet engelsk skib.....”

Allinge den 6. november 1807

Hans Jørgen Allinge - Christensen Pihl - Mogens Allinge

Hans Jørgen Christensen - Johan N. Holm

At Allingeboerne var hurtige i vendingen kan ses af, at Amtmand Thaarup gav tilladelse til at kapre Engelske og svenske skibe den 3. november 1807, hvor han frigav et kaperreglement. Allerede den 8. november var den første priseret sat, over de erobrede skibe fra Allinge! De kaprede skibe blev kaldt priser. (Priseret er en slags domstol, der bl.a. fordeler udbyttet).

Om erobringen af de to brigger meddeler en anden samtidig beretning, at nogle få ubevæbnede Allinge boer tog ud til tre engelske skibe med fisk og fjerkræ, som de gerne ville sælge. Englænderne indlod sig i handlen og sendte en båd i land, hvor besætningen dog blev anholdt. Efter besøget ombord kendte Allingeboerne besætningens størrelse og gik om aftenen til angreb bistået af nogle søfolk fra Rønne.

Nogle dage senere erobrede man endnu tre engelske skibe. Disse blev erobret ved list. Allingeboerne prajede skibene, mens de gik under sejl, og under påskud at de ville sælge proviant. Men under presenninger havde de fredeligt udseende handelsfolk skjult en trop bevæbnede mænd, der sprang ombord, og satte kaptajnen pistolen for brystet og bemægtede sig skibet.

Allingeboerne overrasker således de engelske skibe ved Allinge, og de to engelske skibe sejles til Christiansø, hvor skibene og deres landinger skulle godkendes af prisedomstolen. Prisedomstolen skulle sikre, at kaperne kun kaprede de fjendtlige skibe, og at kaperne i øvrigt overholdte kaper reglementet, samt at de behandlede fangerne godt. Prisedomstolens opgave var dog også at sælge priserne (skibene) og deres ladninger til de højst bydende. Disse priser blev de første priser, der er registreret på Christiansø i forbindelse med Englænderkrigene.

Den 27. november 1807 kunne amtmanden meddele regeringen at Allinge boerne havde kapret 5 skibe som priser til en samlet værdi af 132.000 Rigsdalere på kun en måned. Efter amtmandens beretning til regeringen, skriver kronpris Frederik tilbage til Amtmanden den 15. december 1807, ”at amtmanden må på den kraftigste måde søge for at understøtte de brave Bornholmeres mod og ånd, som jeg da er vis på brande af attrå efter at hævne konges og fædrelandets fornærmelser og derved vise sig deres forfædre værdige”. Kaperlauget fik de 2/3, mens resten tilfaldt staten.

Det blev til cirka 1.000 rigsdalere pr. mand.

I nutidspenge svarer en ridsdaler til mindst 30-40 kr., så det var et stort beløb.

Udover kaperkaptajnerne var en stor del af Allinges befolkning beskæftiget i kaperiet. Alene til kaperiet af de fem første priser fra Allinge, har mindst 20 mand været involveret og sandsynligvis langt flere. Derudover har mange andre af byens borgere nydt godt af kaperiet. De flere penge har givet mere omsætning hos købmændene, større byggevirkksomhed og mange andre steder.

De tjente kaperpenge kom således til at betyde, at Johan Nielsen Holm fik råd til at gifte sig. Han bosatte sig fast i Allinge i 1808, og drev med stort held kaperiet herfra.

Til sidst gik det dog galt.

Slægtstraditionen har videreleveret de følgende enkeltheder:

”Med sin lille jagt (en skibstype) førte Johan Holm sommeren 1811 en ladning heste fra Bornholm i den hensigt at afsætte dem i den nærmeste danske havn. Det var en farlig sejlads, for heste var en krigskontraband. Jagten blev da også opbragt af en engelsk orlogsmand og ført til Ystad, hvor Johan Holm blev arresteret. Hans hustru og venner i Allinge skaffede dog en større sum til hans løskøbelse, men for hustruen betød det salg af de fleste ejendele - selv de kostbare familiesmykker gik med. Johan Holm kom hjem til Allinge nytårsaften i en åben robåd, hvor han havde krydset Hammervandet. Han var overiset og forkommen, men var atter en fri mand.”

Johan Holm sad fanget i 16 måneder og i løbet af sit fangenskab fik han en masse suppe. Af suppebenene lavede han dominobrikker samt et skrin til dominobrikkerne. I dag findes dominosættet på Bornholms Museum.

Den gang var der
sejlskibe!
Her i Allinge Havn.

Efter englandskrigen mistede Danmark Norge, og den danske stat gik bankerot. Der ventede strenge tider for den danske befolkning, og fattigdommen prægede også Allinge. Mange af kaperne havde levet godt under englandskrigen, men pengene var også hurtigt blevet brugt for manges vedkommende. Flere havde dog gemt pengene af vejen og investeret klogt, og de brugte sidenhen pengene til at starte nye virksomheder op.

Thorbjørn Stenholm

Her i Sandvig Havn.

Uddrag af Årsberetning for 2007

Foreningens arbejde.

Vi har atter i år haft et aktivt år.

Foruden generalforsamlingen har vi haft 2 samlinger her i Kærnehuset, 2 udstillinger (årets arbejdsgrupper og ASG), 3 arrangementer udenfor huset (Besøg i Hasle og Rønne, samt turen om helleristninger) samt to aktiviteter (skovrydningen på Hammeren og Strandrensningen).

Derudover har vi haft 4 månedlige kontortider i vinterperioden, 3 åbninger i juli og august, og en mængde arbejds-samlinger både om aftenen og formiddage.

Det bedst besøgte arrangement vi havde, var uden tvivl ”Udstillingen om vores arbejde” med knap 100 gæster. Udstillingen i ASG’s lokaler blev besøgt af 75 personer.

En udstilling er et stort arbejde. Det drejer sig ikke kun om selve udstillingsperioden, men kræver megen forberedelse og mange praktiske ting.

Det er dog sjovt at arrangere, idet der kommer gæster med mange kommentarer – og på længere sigt, kommer der mange nye materialer fra disse gæster.

Jeg vil her benytte lejligheden til at takke alle personer, som tænker på Byforeningen, og villigt komme med en mængde billeder – og andet – og på den måde gøre det muligt at vise vores byer – og personer – på en mere udførlig måde. Problemet er dog, at vi ikke kan følge med, og derfor halter vores endelige registrering langt efter, men det er dog vigtigt at fortsætte indsamlingen, så vi ikke mister viden!

Medlemstallet.

Takket være vores kampagne er medlemstallet i god stigning selv om der er lidt frafald ved flytninger og dødsfald. Vi er nu oppe på 149 medlemmer - en fin fremgang på 17 medlemmer (i alt 25 nye), men vi kan selvfølgelig godt ønske os flere. Derfor håber jeg på, at I alle fortsat vil være ambassadører for foreningen, og skaffe flere medlemmer – og støttemedlemmer på den anden side af vandet, er MEGET velkomne!

Foreningens Hjemmeside.

Foreningen har nu fået sin egen hjemmeside med adressen www.Allinge-Sandvig-Byforening.dk. Det er vi naturligvis meget glade for, og vi håber på, at I også vil udnytte denne side. Vi håber på denne måde, at komme i kontakt med mange flere rundt i landet. På denne måde kan vi også gøre vores eget arkiv bedre, og evt. få hjælp fra vores læsere. Tak til Jørgen Eriksen for det arbejde, der har været grundlaget for dette nye aktiv i foreningen.

Kærnehusets fremtid.

Fra 2009 har kommunen tænkt på at ændre tilskuddene til de forskellige medborgerhuse. Det drejer sig naturligvis om besparelser, og man har tænkt sig, at brugerne selv skal betale husets indvendige vedligeholdelse samt rengøring, i alt ca. 100 – 120.000 kr.

Jeg synes, at det er helt forkert, at man forlanger, at vi skal påtage os ansvaret for noget, der ikke er i orden. F.eks. er el-installationerne på 1. sal i hvert tilfælde meget gamle, og trænger til renovering. Kedel og fyr

har også en anseelig alder, så måske kan der opnås betydelige besparelse ved at renovere fyret, og evt. i stedet for anbringe det inde i bygningen. Vi vil naturligvis gerne være behjælpelige med vedligeholdelse og rengøring, men der vil hurtigt opstå mange praktiske problemer. Hvis det vil betyde, at vi evt. skal betale 10.000 kr. årligt, så må vi nøgternt konstatere, at det kan vi IKKE magte. Vores lokalarkivs eksistens er derfor i fare.

ABM udvalget.

Siden sidste år er der blevet oprettet et udvalg, der hedder ABM udvalget. Det er de Bornholmske arkiver, Biblioteket, Museet samt BRK, der er gået sammen for se på muligheden for at få en fælles registrering af al materialet i arkiverne.

Der er allerede (10. - 11. november) afholdt et kursus, hvor systematikken og arkiveringen blev gennemgået. Kurset blev fulgt af KA og mig selv, og det var særdeles lærerigt.

Udvalget (hvor jeg selv er medlem) arbejder nu med et nyt kursus, hvor emnet vil være "Arkibas", - et database program.

Det har hidtil været helt økonomisk umuligt for os, at være med i en sådan database. Nu er reglerne blevet lavet helt om, så det nu ser ud til, at vi fra 2008 kan blive medlem og bruger af Arkibas for knap 1000 kr. om året. Det ser derfor ud til, at alle vores oplysninger kan blive lagt ind i denne database, således at alle kan se det hjemme via nettet.

Kontakten med kommunen.

Vi må desværre konstatere, at kontakten med kommunen **KUN** sker, når de har brug for os.

Vi har skrevet adskillelige breve til dem uden at få svar.

Adskillelige gang har vi også snakket med personer f.eks. i vejvæsenet for at påpege et eller andet. De har så lovet at tage det med næste gang – men næste gang, er det glemt igen!

Vi ønskede i 2007 at afholde et møde med kommunen for at høre om udvalgenes tanker om Allinge-Sandvig. Selv efter flere opfølgende kontakter og møder, så blev det ikke til noget, før kommunen selv havde planlagt et offentligt møde om Kjærnæsgrunden. Det var endda lidt af et tilfælde, at vi fik det at vide inden annoncen kom i avisen.

Ombygningen af Toldkammeret var omtalt i avisen. Efter henvendelse til kommunen fik vi at vide,

at der endnu ikke var en egentlig ansøgning, men at vi nok skulle blive underrettet, når dette var tilfældet. Nu bygger de om, men vi har naturligvis intet hørt.

En ansøgning om byggeri på Bazils grund, fik vi kun at vide, efter henvendelse fra de berørte naboer.

Hvordan vi skal få en god dialog med kommunen ved vi ikke, men måske skal vi have én person, vi altid kan kontakte, og som kan og vil orientere os om, hvad ideer kommunen har med byerne.

TAK!

Jeg vil til slut gerne takke alle de personer, der har været villige til at stille op som foredragsholdere. Også en tak for arbejdet til alle medlemmerne i arbejdsgrupperne samt naturligvis også til de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Også tak til alle de andre, som vi har arbejdet sammen med i 2007.

På bestyrelsens vegne Anders Koefoed Larsen

Kærnehuset på Kirkepladsen, Allinge, er helt uundværlig for Byforeningen, og de mange andre foreninger, der har deres daglige gang i denne flotte gamle skole.

Kommunens store besparelsesplaner kan ødelægge de mange foreningers aktiviteter.

Turistbureauet efterlyser!

Turistbureauet sætter fokus på kaperne her i 2008. Det gør vi med en række udgivelser og med en række aktiviteter.

Vi udgiver en folder om det maritime Allinge. Folderen indeholder en rute forbi en række af de mest kendte kapere i Allinge, men vi kommer også omkring skibsrøerne, Næsdjævlens stormflod i 1872 og meget andet.

Skattejagten i Allinge.

Hvis historien om kapertiden lyder spændende, så kan jeg kun appellere jer til at deltage i Skattejagten rundt om i Allinges gader. I de deltagende butikker, vil der være en række korte historier om, hvordan butikken eller deres produkter har relateret sig til kapertiden. Her kan man læse om, hvordan brændet blev importeret fra Sverige, husene blev lavet af skibsvrag og meget andet.

Kaperne opererede blandt andet fra Christiansø. For 200 år siden bombarderede Englænderne Ertholmene for at standse kapervirksomheden. Vi har lavet en ny folder, hvor historien om bombardementet, såvel som om kaperens liv bliver beskrevet, og hvor en lang række aktiviteter tydeliggør kaperlivet. Materialet om kaperne kan købes på Turistbureauet fra påsken.

I skolernes sommerferie afholdes en række Kaperdage nede på havnen. I løbet af dagene vil alle have mulighed for at prøve forskellige kaperaktiviteter: Skyde til måls med kanonkugler, grave efter skatte og meget andet. Hvis du har en god ide til, hvordan du eller din forening kunne sætte mere fokus på kaperne, hører Charlotte Bjørnager fra Turistbureauet meget gerne om det.

Vi på Turistbureauet er meget interesserede i flere oplysninger om de andre kapere fra Allinge, såvel som genstande og billeder som har en relation til kapertiden. Især historier om hvordan kaperne har været med til at udvikle byen, er vi interesseret i.

Snak med Bureauleder Charlotte Bjørnager, hvis du har noget fra kapertiden, som Nordbornholms Turistbureau kan låne i 2008.

Thorbjørn Stenholm, Bornholms Booking Center

Kirkegade 4, 3770 Allinge, Tlf. 56446417

E-mail.: event@bbc.dk, Tlf. 56480001

Navn og adresse.

God dag Karl!

Nå, du kan godt finde rundt i alt affaldet i gaderne!

Ja Ludvig, men det ser forfærdeligt ud.
Jeg troede at Kjærnæs var ryddet og aflåst, så man ikke skulle
vade i filetpap i hele byen!

Ja Karl. Det kan jeg sige dig. Det er kommet helt til Sandvig.
Det må være børnene, der leger med det.
Jeg så noget ligge på jernbanen, når jeg gik den vej!

Hvornår tror du, kommunen tager
sig sammen til at få gjort noget
ved det monstro!

Det er jo også farligt, hvis ungerne
leger dernede.
Der burde i det mindste låses!

